

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาล¹

พิจิตรา แสงเจริญ²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ตามพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562³ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้เบื้องต้นประวัติความเป็นมาของศาลยุติธรรมไทย อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจศาล โดยเป็นการศึกษาถึงความ เป็นมา หลักการ แนวคิดและทฤษฎีของอำนาจหน้าที่เจ้าพนักงานตำรวจศาล หลักการและแนวคิดทฤษฎี เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยบุคคลและทรัพย์สินในบริเวณศาล การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดภายในบริเวณศาล รวมถึงการจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับ การปล่อยชั่วคราวโดยศาลแล้วหนีหรือจะหลบหนี โดยศึกษาเปรียบเทียบกับต่างประเทศซึ่งเป็นที่ยอมรับกัน ในทางการบังคับใช้ และสามารถนำมาปฏิบัติได้อย่างเป็นสากล

จากการศึกษาทำให้ทราบถึงปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาลในหลาย ประการ ซึ่งยังมีในส่วนขอบทบัญญัติที่ไม่ชัดเจน ครอบคลุม ทำให้ไม่เกิดความรัดกุมในทางปฏิบัติ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ประการแรกคือ ปัญหาเกี่ยวกับการกักรับทรัพย์สินที่เป็นอันตรายในบริเวณศาล ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ ในการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในบริเวณศาล ของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ในมาตรา 5 (1) แห่งพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 เนื่องจากเจ้าพนักงานตำรวจศาลมีหน้าที่ในการรักษา ความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยบุคคลและทรัพย์สินบริเวณศาลนั้น ซึ่งหากมีสถานการณ์ที่ อันอาจก่อให้เกิดเหตุร้ายไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์รุนแรงหรือไม่รุนแรง อาจทำให้มีผลเป็นการก่อให้เกิดความ ไม่สงบเรียบร้อยภายในบริเวณศาล หรือทำให้ประชาชนที่มามีติดต่อราชการในบริเวณศาลได้รับความ ตื่นตระหนก หรือทำให้เกิดความหวาดระแวงต่อเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ จากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใด และอันอาจส่งผลทำให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินของทางราชการศาลได้ ซึ่งเจ้าพนักงาน ตำรวจศาลมีหน้าที่ระงับเหตุที่อาจเกิดขึ้นนั้น แต่หากไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจศาล สามารถกระทำได้ อาจเป็นการกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลได้ แต่เนื่องจากบทบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่ระบุ เป็นการชัดเจนในการให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจศาลในการกักรับทรัพย์สินที่เป็นอันตรายในบริเวณศาลได้ จึงทำให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างไม่เต็มที่เป็นข้อบกพร่องที่พบในบทบัญญัตินี้ดังกล่าว เพราะถ้าหากเกิด

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาล โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์พัฒนา เรือนใจดี และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปวีศร เลิศธรรมเทวี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีดา โชติมานนท์.

²นักศึกษابริติชโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตบางนา รุ่น 21.

³พระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562.

เหตุการณ์ที่อาจจะร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรงก็ตาม ย่อมจะส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาซึ่งกระทำการปฏิบัติหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก ยุติธรรม วินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในสังคม และการตัดสินใจต้องดำเนินไปด้วยความอิสระและเป็นกลาง ซึ่งประชาชนมีความเชื่อที่ว่าจะต้องได้รับความยุติธรรมจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษา หากเปรียบเทียบกับประเทศออสเตรเลีย ได้มีกฎหมายว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยในบริเวณศาลโดยเฉพาะ คือ Court Security Act 2013 ได้กำหนดให้มีเจ้าพนักงานรักษาความปลอดภัยเพื่อทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยในบริเวณศาล และได้กำหนดอำนาจของเจ้าพนักงานรักษาความปลอดภัยในหลายประการ เช่น การริบทรัพย์สินที่เป็นอันตราย ซึ่งจะมีการระบุอย่างชัดเจนในมาตรา 27 ทำให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ประการที่สอง คือปัญหาเกี่ยวกับการคัดกรองบุคคลที่จะเข้ามาในบริเวณศาล เนื่องจากอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจศาลตามพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจ พ.ศ. 2562 มาตรา 5 (2)⁴ ให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจศาลในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณศาล ซึ่งการป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายในบริเวณศาลให้เกิดผลมากที่สุดก็ต้องป้องกันเริ่มตั้งแต่การเข้ามาสู่บริเวณศาล เพราะเนื่องจากมีบุคคลที่อาจจะก่อเหตุ หรือสามารถเล็งเห็นได้ว่าหากเข้ามาในบริเวณศาลแล้ว อาจจะทำให้เกิดความวุ่นวายในบริเวณศาลได้ จากกรณีที่เกิดเหตุความไม่สงบในบริเวณศาลเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2566⁵ นั้น ย่อมทำให้เห็นได้ว่าจากบทบัญญัติที่ให้อำนาจหน้าที่เจ้าพนักงานตำรวจศาลในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณศาล เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวไม่มีความชัดเจนในทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปด้วยความเต็มที่ กล่าวคือ บทบัญญัติดังกล่าวไม่ได้ระบุเป็นการชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องการให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจศาลในการคัดกรองบุคคลที่จะเข้ามาในบริเวณศาลได้ เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศออสเตรเลีย Court Security Act 2013 จะมีการระบุอย่างชัดเจนในเรื่องของการคัดกรองบุคคลที่จะเข้ามาในบริเวณศาลโดยระบุไว้ใน มาตรา 21 การคุกคาม และอื่น ๆ ว่า “เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยหรือเจ้าหน้าที่ศาลที่ได้รับมอบอำนาจอาจปฏิเสธไม่ให้บุคคลเข้าไปในสถานที่ของศาล”

เพราะหากเกิดเหตุการณ์ที่ไม่สงบเกิดขึ้นในบริเวณศาลแล้วแต่จะส่งผลร้ายเกิดขึ้นได้ เพราะอาจจะทำให้เกิดความหวาดระแวงของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ได้รับความปลอดภัย ในส่วนของผู้มาติดต่อราชการก็เป็นประการสำคัญที่จะต้องรักษาให้เกิดความปลอดภัย เพราะไม่ว่าจะเป็นทั้งภาครัฐ หรือเอกชน หน่วยงานต่าง ๆ ที่มาติดต่อราชการในบริเวณศาลต้องการที่จะได้รับการอำนวยความสะดวกทั้งนั้น ดังนั้น หากไม่มี

⁴พระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจ พ.ศ. 2562 มาตรา 5 (2).

⁵ PPTV Online, สมาชิกสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ [Online], Available URL

<https://www.pptvhd36.com/news/%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A1/208431>
(19 ตุลาคม 2566).

ความปลอดภัยในบริเวณศาลย่อมจะส่งผลต่อความเชื่อมั่น ศรัทธา ต่อองค์กรที่อำนวยความสะดวกให้แก่
 ถอยลงได้

ประการที่สาม คือปัญหาเกี่ยวกับการลงโทษบุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าพนักงานตำรวจศาลใน
 บริเวณศาล เนื่องจากพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้อำนาจหน้าที่ของเจ้า
 พนักงานตำรวจศาลในการประกอบภารกิจต่าง ๆ ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยของ
 บุคคลและทรัพย์สินในบริเวณศาล รวมทั้งการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณศาล เพื่อ
 ไม่ให้เกิดความวุ่นวายจึงอาจมีการสั่งให้บุคคลปฏิบัติตาม เช่น การห้ามถ่ายรูป หรือถ่ายทอดสดผ่าน
 แอปพลิเคชันต่าง ๆ บางครั้งอาจเกิดความไม่พอใจและไม่ปฏิบัติตาม จึงควรมีบทลงโทษบุคคลที่ไม่ปฏิบัติ
 ตามคำสั่งเจ้าพนักงานตำรวจศาลภายในบริเวณศาล เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวไม่ได้ระบุบทลงโทษไว้
 อย่างชัดเจน ทำให้หากเกิดการที่บุคคลที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย หรือความไม่สงบได้ ไม่ปฏิบัติตาม
 คำสั่งเจ้าพนักงานตำรวจศาลโดยที่ไม่เกรงกลัวเพราะไม่ได้มีบทลงโทษไว้เป็นการเฉพาะ แม้ว่า
 พระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 มาตรา 10⁶ ได้บัญญัติให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีฐานะ
 เป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายและสามารถใช้อำนาจได้เหมือนตำรวจก็ตาม และยังสามารถนำประมวล
 กฎหมายอาญามากำหนดฐานความผิดและบทลงโทษให้แก่ผู้กระทำความผิดได้ อีกทั้งยังต้องดำเนินการ
 ตามที่ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอีกด้วย ซึ่งกฎหมาย
 ดังกล่าวจะเป็นเพียงความผิดหุโทษ หรือเป็นความผิดที่มีโทษไม่ร้ายแรง เช่น การประพฤติตนไม่เรียบร้อย
 ภายในบริเวณศาล หรือการละเมิดอำนาจศาล

ประการที่สี่ คือปัญหาการจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยศาลแล้วหลบหนี
 หรือจะหลบหนี ซึ่งตามพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ในมาตรา 5 (4)⁷ ให้เจ้าพนักงาน
 ตำรวจศาลปฏิบัติตามคำสั่งศาลในกรณีการจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยศาลแล้วหนี
 หรือจะหลบหนี ในทางปฏิบัติต้องแจ้งเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับ
 การปล่อยชั่วคราวโดยศาลแล้วหนี หรือจะหลบหนีตามคำสั่งศาล ตามบทบัญญัติดังกล่าว ให้มีการแจ้ง
 เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เพื่อทำการจับนั้น ซึ่งปัญหาเรื่องนี้จะอยู่ตรงที่เมื่อต้องมีการแจ้ง
 เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจให้ดำเนินการจับจะทำให้เกิดความล่าช้าในทางปฏิบัติ ซึ่งแม้
 ในบทบัญญัติจะระบุว่าจะมีเหตุจำเป็นไม่สามารถขอความช่วยเหลือได้ทันทั่วทั้งที่ก็สามารถจับได้ แต่
 เนื่องจากผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยศาลแล้วหนี หรือจะหลบหนีตามคำสั่ง มีจำนวน
 เยอะมากหากเจ้าพนักงานตำรวจศาลสามารถทำการจับได้เลยโดยไม่ต้องมีการแจ้งพนักงานฝ่ายปกครองหรือ
 ตำรวจก่อนในกรณีที่จำเป็นเร่งด่วน ก็จะทำให้ปัญหาเรื่องผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีมีจำนวนน้อยลง

⁶พระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 มาตรา 10.

⁷พระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ในมาตรา 5 (4).

จากสถิติการปล่อยชั่วคราวในคดีอาญา ประจำปี พ.ศ. 2565⁸ มีจำนวนคำร้องขอปล่อยชั่วคราวรวม 244,608 คดี และเป็นคดีที่ศาลอนุญาตบุคคลสัญชาติไทย จำนวน 214,608 คดี อนุญาตบุคคลสัญชาติอื่น จำนวน 4,020 คดี รวมทั้งสิ้น อนุญาตคำร้องขอปล่อยชั่วคราวในคดีอาญา ประจำปี พ.ศ. 2565 จำนวน 218,628 คดี และคดีที่จำเลยหลบหนีหลังจากปล่อยตัวชั่วคราว โดยบุคคลสัญชาติไทย จำนวน 5,395 คดี บุคคลสัญชาติอื่น 181 คดี รวมทั้งสิ้นที่จำเลยหลบหนีหลังจากปล่อยชั่วคราว ประจำปี พ.ศ. 256 จำนวน 5,576 คดี ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีจำนวนที่จำเลยหนีการปล่อยชั่วคราวเป็นจำนวนที่เยอะมาก ซึ่งในบทบัญญัติ มาตรา 10 แห่ง พระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ได้กำหนดสถานะของเจ้าพนักงานตำรวจศาลไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาให้มีหน้าที่และอำนาจเช่นเดียวกับ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้นเจ้าพนักงานตำรวจศาล จึงมีอำนาจและหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะดำเนินการจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีการปล่อยตัวชั่วคราวโดยศาลแล้วหนีหรือจะหลบหนีได้เอง ตรงตามจุดประสงค์หลักหรือเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ที่ให้มีการแต่งตั้งเจ้าพนักงานตำรวจศาลทำภารกิจนี้ได้ อย่างเต็มที่ คล่องตัว ทันท่วงที อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อไม่ให้กระบวนการพิจารณาคดีเกิดความล่าช้าและ คำพิพากษามีผลบังคับได้ทันที

ดังนั้นแล้วเพื่อให้การใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมให้เกิดความชัดเจนมากที่สุด ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการกับริบทรัพย์สินที่เป็นอันตรายในบริเวณศาล ผู้ศึกษาเห็นว่า การใช้อำนาจในการ รักษาความสงบเรียบร้อยในบริเวณศาล เป็นการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาลเพื่อรักษาความปลอดภัยของบุคคลและทรัพย์สินในบริเวณศาล จากการศึกษาพบข้อบกพร่องที่จะนำไปใช้ในทางปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ เนื่องจากหากเจ้าพนักงานตำรวจศาลต้องการค้นบุคคลที่อาจจะมีทรัพย์สินและจะนำไปสู่การก่ออันตรายภายในศาล หรือพบทรัพย์สินที่อาจจะทำให้เกิดเหตุอันตรายในบริเวณศาลได้ ก็ไม่สามารถที่จะใช้อำนาจได้อย่างเต็มที่ เพราะอาจจะมีการอ้างเรื่องสิทธิเสรีภาพของบุคคลได้ จึงเห็นควรแก้ไขประเด็นปัญหาดังกล่าวเกี่ยวกับการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาลดังนี้

ให้ยกเลิกความในมาตรา 5 (1) แห่งพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 จากเดิม

“มาตรา 5 เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) รักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยบุคคลและทรัพย์สินในบริเวณศาล

ขอเสนอแนะให้เพิ่มเติมคือ ให้เพิ่มเติมข้อความต่อไปนี้ในมาตรา 5 (1)

“มาตรา 5 เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

⁸ สำนักแผนงานและงบประมาณ, “สำนักงานศาลยุติธรรม,” [Online], Available URL: <https://oppb.coj.go.th/th/content/category/detail/id/8/cid/2085/iid/300811>, (20 สิงหาคม 2566).

(1) รักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยบุคคลและทรัพย์สินในบริเวณศาล และหากเห็นทรัพย์สินหรือสิ่งของที่อาจเป็นอันตราย ให้รับทรัพย์สินที่เป็นอันตรายไว้ก่อนได้

2. ปัญหาเกี่ยวกับการคัดกรองบุคคลที่จะเข้ามาในบริเวณศาล ผู้ศึกษาเห็นว่า ให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจศาลในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณศาลในประเด็นปัญหาดังกล่าวยังพบข้อบกพร่องในทางปฏิบัติเพราะอาจจะเป็นการกระทบสิทธิเสรีภาพของบุคคลได้ เนื่องจากบทบัญญัติยังไม่มีความชัดเจน จึงเห็นควรแก้ไขประเด็นปัญหาดังกล่าวเกี่ยวกับการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาลในเรื่องของการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณศาล ดังนี้

“มาตรา 5 เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(2) ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณศาล”

ขอเสนอแนะให้เพิ่มเติม โดยให้เพิ่มข้อความต่อไปนี้ต่อจากมาตรา 5 (2) ดังนี้

“มาตรา 5 เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(2) ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณศาล

(ก) เจ้าพนักงานตำรวจศาลอาจขอให้บุคคลที่ประสงค์จะเข้าไปในหรืออยู่ในบริเวณศาลเข้ารับการตรวจสอบคัดกรองบุคคลที่อาจเป็นอันตรายก่อนเข้าไปในบริเวณศาล และสามารถกระทำการต่อไปนี้ได้ ถอดเสื้อคลุม และถุงมือ รองเท้าหรือหมวกออก นำสิ่งของอันควรเชื่อได้ว่าเป็นอันตรายหรือมีความผิดตามกฎหมายออกจากระเป๋ ยึด อาวุธ สิ่งของที่อยู่ในความครอบครองของบุคคลนั้นเพื่อตรวจสอบ

3. ปัญหาเกี่ยวกับการลงโทษบุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าพนักงานตำรวจศาลในบริเวณศาล ผู้ศึกษาเห็นว่า ประเด็นที่เมื่อเจ้าพนักงานออกคำสั่งตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ที่เพื่อให้บุคคลกระทำการเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในบริเวณศาล และอาจมีบุคคลที่ไม่เกรงกลัวต่อคำสั่งนำไปสู่การไม่ปฏิบัติตามส่งผลทำให้เกิดความวุ่น และอาจทำให้เกิดการต่อสู้ขัดขืนได้ จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้คือ

เดิม “มาตรา 5 เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) รักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยบุคคลและทรัพย์สินในบริเวณศาล

(2) ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณศาล

(3) รักษาความปลอดภัยและคุ้มครองข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พนักงานและลูกจ้างของศาลและสำนักงานศาลยุติธรรมซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่จะกระทำหรือได้กระทำการตามหน้าที่ รวมทั้งอาคารสถานที่และทรัพย์สินของศาลและสำนักงานศาลยุติธรรม

(4) ปฏิบัติตามคำสั่งศาลในการแจ้งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยศาลแล้วหนีหรือจะหลบหนี หรือถ้ามีเหตุจำเป็นที่ไม่

สามารถขอความช่วยเหลือจากพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ทันทีที่ ก็ให้มีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นได้ และเมื่อจับได้แล้ว ให้นำผู้ถูกจับไปยังศาลโดยเร็ว

(5) เมื่อศาลได้ออกหมายจับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกหรือคำสั่งศาล ให้ศาลมีคำสั่งตั้งเจ้าพนักงานตำรวจศาลเป็นผู้จัดการตามหมายจับ และหากศาลเห็นสมควร ศาลอาจให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้จัดการตามหมายจับด้วยโดยมีเจ้าพนักงานตำรวจศาลเป็นผู้สนับสนุนก็ได้”

ขอเสนอแนะ ให้เพิ่มวรรคสอง ต่อจากมาตรา 5 (5) ดังนี้

“มาตรา 5 เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) รักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยบุคคลและทรัพย์สินในบริเวณศาล

(2) ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณศาล

(3) รักษาความปลอดภัยและคุ้มครองข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พนักงานและลูกจ้างของศาลและสำนักงานศาลยุติธรรมซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่จะกระทำหรือได้กระทำการตามหน้าที่ รวมทั้งอาคารสถานที่และทรัพย์สินของศาลและสำนักงานศาลยุติธรรม

(4) ปฏิบัติตามคำสั่งศาลในการแจ้งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยศาลแล้วหนีหรือจะหลบหนี หรือถ้ามีเหตุจำเป็นที่ไม่สามารถขอความช่วยเหลือจากพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ทันทีที่ ก็ให้มีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นได้ และเมื่อจับได้แล้ว ให้นำผู้ถูกจับไปยังศาลโดยเร็ว

(5) เมื่อศาลได้ออกหมายจับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกหรือคำสั่งศาล ให้ศาลมีคำสั่งตั้งเจ้าพนักงานตำรวจศาลเป็นผู้จัดการตามหมายจับ และหากศาลเห็นสมควร ศาลอาจให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้จัดการตามหมายจับด้วยโดยมีเจ้าพนักงานตำรวจศาลเป็นผู้สนับสนุนก็ได้

บุคคลจักต้องรับโทษต่อเมื่อไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ได้ทำตามอำนาจหน้าที่ในบทบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษ...”

4. ปัญหาการจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยศาลแล้วหลบหนีหรือจะหลบหนี ผู้ศึกษาเห็นว่า ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยศาลแล้วหนีหรือจะหลบหนี ซึ่งตามพระราชบัญญัติหน้าพนักงานตำรวจศาลให้อำนาจเจ้าพนักงานในมาตรา 5 (4) โดยให้ทำการแจ้งเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจก่อนทำการจับ แต่หากมีกรณีเร่งด่วนก็สามารถจับได้เลย ซึ่งหากเป็นกรณีปกติไม่ใช่กรณีที่ไม่สามารถแจ้งเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ ก็ควรจะทำการจับได้เลยเนื่องจากเพื่อให้การอำนวยความสะดวกของศาลเกิดผลคำพิพากษาที่สามารถบังคับได้ทันที จึงเห็นควรแก้ประเด็นปัญหาดังกล่าวเกี่ยวกับการใช้อำนาจตำรวจศาลดังนี้

จากเดิม “มาตรา 5 เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(4) ปฏิบัติตามคำสั่งศาลในการแจ้งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยศาลแล้วหนีหรือจะหลบหนี หรือถ้ามีเหตุจำเป็นที่ไม่สามารถขอความช่วยเหลือจากพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ทันทั่วทั้งที่ ก็ให้มีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นได้ และเมื่อจับได้แล้ว ให้นำผู้ถูกจับไปยังศาลโดยเร็ว”

ขอเสนอแนะ โดยตัดคำว่าแจ้งให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจออก ในมาตรา 5 (4) ดังนี้

“มาตรา 5 เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(4) ปฏิบัติตามคำสั่งศาลในการจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยศาลแล้วหนีหรือจะหลบหนี หรือถ้ามีเหตุจำเป็นที่ไม่สามารถขอความช่วยเหลือจากพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ทันทั่วทั้งที่ ก็ให้มีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นได้ และเมื่อจับได้แล้ว ให้นำผู้ถูกจับไปยังศาลโดยเร็ว”

เอกสารอ้างอิง

พรภัทร์ ดันติกุลนันท์, พระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562. คุณพาท. ปีที่ 66. เล่มที่ 1.

(มกราคม – เมษายน 2562) : 179

ปฐมนพัฒน์ มหาสิทธิ์ตระกูล, บทบาทของเจ้าพนักงานตำรวจศาลในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์รักษาความปลอดภัย สำนักงานศาลยุติธรรม. เอกสารส่วนบุคคล “ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล” รุ่นที่ 19 วิทยาลัยข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรม สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ.

สำนักงานศาลยุติธรรม, รายงานประจำปีงบประมาณ 2565 ศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรม.

สำนักงานแผนและงบประมาณ, ประวัติศาสตร์ศาลยุติธรรม. สำนักงานศาลยุติธรรม.

สำนักแผนงานและงบประมาณ, “สำนักงานศาลยุติธรรม,” 2565.